Ålands landskapsregering

Dokumentnamn	Brevnr
UTLÅTANDE	169 F1
Ärendenr	Datum
ÅLR 2021/8485	11.10.2021

Hänvisning
RP 145/2021 rd

Kontaktperson
Bitr. finanschef Runa Tufvesson

Riksdagens finansutskott
Skattedelegationen
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Ärende

Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av 4 § i lotteriskattelagen

Begäran om utlåtande

Riksdagens finansutskotts skattedelegation har gett landskapsregeringen möjlighet att lämna utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av 4 § i lotteriskattelagen.

Landskapets behörighet

Enligt 18 § 5 punkten i självstyrelselag för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet gällande landskapet tillkommande tilläggsskatt på inkomst och tillfällig extra inkomstskatt, landskapet tillkommande närings- och nöjesskatter, grunderna för avgifter till landskapet samt kommunerna tillkommande skatter.

Landskapet har vidare lagstiftningsbehörighet avseende spel och lotteriverksamhet. Lotteriverksamheten regleras i landskapslag (1966:10) om lotterier, och Ålands Penningautomatförenings (Paf:s) uppdrag framgår av landskapsförordning (1993:56) om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet.

I samband med att lotteriskattelagen (1992/52) infördes bedömde grundlagsutskottet i sitt utlåtande att lotteriskatten inte var en nöjesskatt, och att det faktum att lotteriskatten beräknas på avkastningen av en näringsverksamhet inte skulle betyda att lotteriskatten var en näringsskatt. Landskapsregeringens bedömning är dock fortsättningsvis att lotteriskatten är att betrakta som en nöjes- eller näringsskatt, och att behörighetsfrågan inte kan anses slutligt avgjord eftersom lagstiftningsbehörigheten inte bedömts av Högsta domstolen enligt 60 § självstyrelselag för Åland.

Detta oaktat tillämpas lotteriskattelagen även på lotterier som anordnas på Åland. Dock så att lotteriskatt som uppburits på Åland återförs genom ett årligt anslag via statens budget till landskapet Åland.

Enligt 49 § ska den på Åland betalda lotteriskatten årligen återföras till Åland. Lotteriskatt som uppburits på Åland är en viktig och berättigad inkomst i Ålands budget. Enligt 44 § i självstyrelselag för Åland fastställer lagtinget Ålands budget.

Förslagets innehåll och landskapsregeringens utlåtande

I samband med behandlingen av statens budgetproposition för 2021 beslutade regeringen att förmånstagarna av avkastningen av penningmedel 2021 ska tryggas en finansieringsnivå som motsvarar 2019. Av kompensationen, 347 miljoner euro, ska 80 miljoner euro finansieras genom en sänkning av lotteriskatten.

Regeringen har beslutat att fortsätta att trygga avkastningen av penningspel för förmånstagarna genom att fortsätta att lindra lotteribeskattningen så att Veikkaus Ab:s intäktsföring är 80 miljoner euro större än i det fall att sänkningen av lotteriskatten inte förlängs. Av kompensationen, totalt 330 miljoner euro 2022 och 305 miljoner euro 2023, finansieras den övriga delen med budgetmedel med ramverkningar samt inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde genom utnyttjande av outdelade vinstmedel.

Lotterilagstiftningen hör med stöd av självstyrelselagen för Åland (1144/1991) till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet, men beskattningen av lotteriverksamhet hör dock till rikets lagstiftningsbehörighet. Enligt 49 § i självstyrelselagen ska beloppet av den lotteriskatt som betalats på Åland årligen återbetalas av statens medel till landskapet Åland.

Enligt 4 § 1 mom. i lotteriskattelagen beräknas lotteriskatten på lotterier som genomförs med ensamrätt på avkastningen av lotterier. Skattesatsen var 12 procent innan den temporärt sänktes till 5,5 procent för innevarande år. Med avkastning avses skillnaden mellan penninginsatsernas sammanlagda belopp och de vinster som utbetalats till spelarna. Av inflödet av lotteriskatten 2020, som uppgick till 174,9 miljoner euro, var Veikkaus Ab:s andel 93,0 procent, det vill säga 162,7 miljoner euro, och PAF:s andel 5,9 procent, det vill säga 10,4 miljoner euro.

Syftet med propositionen är att trygga de ekonomiska verksamhetsförutsättningarna för dem som får understöd som beviljas av Veikkaus Ab:s avkastning 2022 och 2023.

Av propositionen till lotteriskattelagen RP 15/1992 rd framgår avseende skattegraden att lotteriskatten inte får medföra att de som anordnar lotterier begränsar anskaffningen av medel för allmännyttiga ändamål. Det är alltså i enlighet med syftet bakom lotteriskattelagen att en balans ska finnas mellan skattegraden och tillgången på medel för allmännyttiga ändamål. Lotteriskattelagens skattegrad avseende lotterier som anordnas med ensamrätt tillämpas på två aktörer i landet, Veikkaus Ab och Paf. Vid

ändringar av lotteriskattelagen borde därmed förhållandena avseende båda dessa skattesubjekt beaktas likvärdigt och förhållandena avseende enbart en av aktörerna borde inte fullt ut styra lotteribeskattning.

När den lotteriskatt som PAF betalar sjunker också det belopp som med stöd av 49 § i självstyrelselagen ska återbetalas av statens medel till landskapet Åland, när det gäller 2022 med ca 6 miljoner euro. Beskattningen av Paf:s avkastning kommer att sänkas i motsvarande mån som Veikkaus Ab:s beskattning. I motsvarande mån som lotteriskatten sänks kommer avkastningen att jämförelsevis öka. Av den anledningen uppstår ingen nettoeffekt i Ålands budget med anledning av lagförslaget. Användningen av avkastningen är dock reglerad enligt landskapslag (1966:10) om lotterier, medan inkomsten av lotteriskatt inte är reglerad. Med anledning av ändringen inskränks därmed i praktiken lagtingets budgetmakt enligt 44 § i självstyrelselag för Åland.

Landskapsregeringen anser att det är otillfredsställande att lotteriskattepolitik som styr även åländska förhållanden har enbart rikets förhållanden som utgångspunkt. Även om Paf:s verksamhet drabbats negativt av corona-situationen, är det tydligt att ändringen görs med syfte att omfördela statliga intäkter från lotteriskatt till avkastning för förmånstagare med rätt till avkastning från penningspel i riket. Detta visar att det inte är ändamålsenligt att separera lagstiftningsbehörigheten avseende beskattningen av en näringsverksamhet från lagstiftningsbehörigheten avseende reglering av näringsverksamheten.

Landskapsregeringen konstaterar att landskapsregeringen fortsatt föredrar att erhålla inkomster för lotteriskatt enligt den tidigare skattegraden på 12 procent snarare än en förhöjd avkastning från Ålands Penningautomatförening.

Landskapsregeringen förutsätter vidare att temporära sänkningar av lotteriskatten enligt nuvarande system i framtiden kan genomföras enligt landskapsregeringens initiativ även för att säkerställa att verksamhetsförutsättningarna för förmånstagare på Åland inte försämras om Ålands Penningautomatförenings avkastning försämras.

Minister Roger Höglund

Bitr. finanschef Runa Tufvesson